

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Na vsaki strani in v vsaki številki je vsebina, ki jo je pripravil in objavil slovenski gospodar. Vsebina je pripravljena in objavljena v skladu s programom, ki ga je pripravil in objavil slovenski gospodar. Vsebina je pripravljena in objavljena v skladu s programom, ki ga je pripravil in objavil slovenski gospodar.

Cesar Karel v smrtni nevarnosti.

Cesar Karel rešen iz smrtno nevarnosti.

Naši domovini je pretila velika nesreča. V soboto, dne 10. novembra, je viselo življenje našega cesarja na tanki niti. Popoldne je cesar na povratku iz Gorice po neprevidnosti voznika padel v vodotok blizu Soče, po katerem je plavalo njegovo dragoceno življenje in se borilo z valovi. Končno je božja Previdnost vendar ukrenila, da se je cesar na nekem hlodu rešil na močvirnat breg. V naslednjem prinašamo podrobna poročila o nesreči:

Cesar se pelje iz Gorice.

Cesar Karel je v soboto, dne 10. novembra, v družbi bolgarskega kralja Ferdinanda, bolgarskih princův Borisa in Cirila ter Parmškega princa Feliksa (brata cesarice Zite) obiskal Gorico, kjer se je v stolnici vršila slovesna služba božja v zahvalo za oprostitve Gorice. Bolgarski kralj Ferdinand se je odpeljal na italijansko fronto, naš cesar pa čez Čarvinjan proti svojemu stanu. V bližini kraja Ruda je vodja cesarjevega avtomobila poskusil peljati skozi hudournik, ki spremlja Sočo in ki je še bil pred nekaterimi dnevi dokaj suh. Cesarjev avtomobil je pri prehodu skozi hudournik zavozil v globoko vodo, tako da je motor odpovedal. Tovorni avtomobil, ki je stal v bližini, bi bil moral nato cesarjev avtomobil potegniti na suho, a tudi ta je dobil kratek stik, tako da se niti sam ni mogel ganiti iz hudournika.

Cesar pade v strugo.

Cesarjev telesni lovec Reisenbichler in gardni stražmojster Tomek sta skušala tedaj, da bi prenesla cesarja na breg. Pri tem pa se je podrl jez, na katerem je stal telesni lovec. Cesarjevim spremljevalcem, ki so v avtomobilu dospeli do kraja nesreče, se je v tem trenutku nudil grozen primor: Cesar ni hotel izpušiti telesnega loveca, ki je padel v vrtinec čerčnih valov. Bal se je za življenje svojega zvestega služabnika. Valovi so Reisenbichlerja s cesarjem vred in stražmojstrom Tomekom, ki je držal cesarja, potegnili v narasli in čerčni hudournik. Navzočega cesarjevega spremstva se je polotila groza. Takoj so se videlo, da, če ne bo božje pomoči, je cesarjevo življenje izgubljeno.

Brat cesarice Zite skoči v vodo.

Med cesarjevim spremstvom, ki se je peljalo v sledečih avtomobilih, je bil tudi brat cesarice Zite, Parmški princ Feliks. Ko je videl, kaka nesreča grozi ljubljenu svačo, se je, nasiravno oblečen v kožuh, kar v popolni vojni upravi vrge v valove, da bi prišel cesarju na pomoč.

Vsi štirje zvitli v rešilni klopčič.

Z obupnim naporom se je priredu posrečilo dospeti do cesarja in obeh spremljevalcev. Vsi štirje so se nato oprijeli drug drugega in se z vsemi močmi trudili, da bi pluli proti bregu, a valovi so jih znova gnali v sredino čerčnega hudournika. Za prvimi štirimi je priplul tudi častnik, ki je imel ta dan službo kot odgovorni vodja cesarjevega avtomobila. Tudi on se je oprijel klopčiča in vsi so, dasiravno so jim že pojemale moči, z naporom vseh sil skušali priti proti bregu.

Romeč se bliža.

Ob bregu so tekle ostali člani cesarjevega spremstva, a niso mogli iti nesrečnikom na pomoč, dasiravno je bila sila zavešča. Dva čustlika

ki sta bila najbolj spredaj, pograbitla drog, da bi ga pomolila nesrečnikom. A drog je bil prekrat. De roči valovi pa so gnali cesarja in njegove 4 spremljevalce vedno dalje in dalje.

Rešilni hlod.

Srečen slučaj je hotel, da so valovi zagnali vseh pet do neke male vrbe v stranski strugi, kjer voda ni bila tako globoka in kjer tudi valovi niso divjali s tako silo, kot v sredini struge. Častniki na obrežju so končno našli debel in težak hlod, katerega so z veliko težavo spravili čez močvirnat svet blizu kraja, kjer so se nahajali cesar in njegovi spremljevalci.

Cesar visel na malem grmu.

Cesar se je trdno oprijel nekega nizkega vrbovega grma, valovi so pljuskali cesarju čez glavo, a kljub veliki nevarnosti ni izgubil niti za trenutek prisotnosti duha. Ko so mu bližajoči se rešitelji klicali, naj se dobro drži, da že prihaja pomoč, jim je odgovarjal z izredno mirnostjo. Rešiteljem na kopnem se je po dolgem trudu vendar le posrečilo doseči cesarja in ga spraviti na varno.

Cesar hoče pomagati rešiti svoje spremljevalce.

Ko so končno z veliko težavo potegnili cesarja na suho, je bila njegova prva beseda: "Kje je princ Feliks, kje so moji zvesti, kje so moji rešitelji?" Z veliko prošnjo so cesarja prisilili, da se je prvi vzel na hlod in tako čez preplavljeno močvirje prišel na varno, suho obrežje. Po vsaj sili je hotel še prej pomagati potegniti svoje spremljevalce na varno.

Cesar zahvali Boga za rešitev.

Cesarjeve prve besede na suhem so bile: "Hvala Bogu in Mariji ter Vam, rešitelji moji, za rešitev. Moje življenje in življenje mojih zvestih je viselo na niti. To je pač vojska, ki zahteva od nas mnogokaj!" Solnce je že davno šlo za gore, ko se je cesar ves premočen in upchan z avtomobilom odpeljal v svoj stan.

Cesarice obvestijo o nesreči.

Delu spremstva, katero se ni moglo udeležati rešilnih del, je bila poverjena težavna naloga, obvestiti cesarico o veliki nesгоди ljubljene soproga. Po ovinkih in mirno, da se ne bi prestrašila, kar bi utegnilo biti usodopolno za njeno zdravstveno stanje, so ji naznanili, v kako nevarnem položaju se je nahajal soprog. Dasiravno trepetajoča od žalosti in razburjenja, je vendar mirno a nestrpno čakala, kdaj se vrne njen ljubljani Karel.

Cesar se srečno vrne.

V mraku se je cesar vrnil ves premočen v svoje stanovanje. Svidenje med cesarico in cesarjem je bilo izredno prisrčno. Cesarica je vroče objela ljubljene soproga in je venomer ponavljala: "Ljubi moj Karel, ljubi moj Karel!" Zahvalila je Boga in rešitelje za veliko reševalno delo. Cesar se je takoj preoblekel, skopal in je šel kmalu v posteljo, kjer je sladko zaspal. Dosedaj še ni opazil kakih slabih posledkov nesreče. Cesar se dobro počuti. Se tisto noč po nesreči je sprejemal razne poročevalce in glasnike.

Veseli se v celi državi.

Glas o cesarjevi rešitvi je brzogaj nagloma nanesel po vsej Avstriji. Po cerkvah so se že pretakle nečelje vršile zahvalne službe božje, vsa velja monta pa so bila v zastavah. Vse je hvalilo Boga, da

nam je na tako čudežni način ohranil življenje ljubljene vladarja. V Ljubljani se je v stolnici vršila slovesna zahvalna služba božja, katere so se udeležili visoki dostojanstveniki in ogromno število vernega ljudstva. Istotako so se v Gorici, v Celovcu, v Trstu in drugih večjih slovenskih krajih vršile zahvalne službe božje. Pod vtiskom vesti o rešitvi cesarja se je zbral dne 11. novembra ministrski svet k izredni seji, da poda izraz hvalečnosti božji previdnosti, ki je odvrgla strašno nevarnost od vzvišene osebe iskreno ljubljene vladarja in avstrijskih narodov ter da izrazi svoje veselje nad cesarjevo rešitvijo. V seji gosposke zbornice v torek, dne 13. t. m., se je izrazilo veselje povodom rešitve cesarja iz resne smrtno nevarnosti. Istotako je tudi poslanska zbornica po svojem predsedstvu sporočila vladi radost vseh zborničnih strank nad srečno rešitvijo ljudomilnega vladarja.

Rešitelji.

Parmski princ Feliks, brat cesarice Zite, ki ima odlično delež pri cesarjevi rešitvi, je rojen leta 1893 in je pridelen kot poročnik dragonskemu polku št. 15. Princ Feliks in njegov, eno leto mlajši brat Rene sta skoro vedno v družbi cesarice Zite; iskreno prijateljstvo ju veže tudi do njunega svaka cesarja Karla.

Cesarjev telesni lovec Reisenbichler je star 33 let. Dvorni službi že pripada več let in je bil cesarjev telesni lovec, ko je bil cesar Karel še prestolonaslednik. Reisenbichler je posebno zvest služabnik ter spremlja cesarja skoro na vseh njegovih potovanjih. Reisenbichler je rodom Dunajčan in je neozženjen. Njegov oče in sestra živita v predmestju Meidling.

Stražmojster Tomek je mlajši od Reisenbichlerja in je pridelen k cesarjevi telesni gardi. Zadnji čas ga je cesar dodelil svoji vojaški pisarni kot ordonanco. Tomek je izredno velike in močne postave. Vsled svojega zvestega službovanja je Tomek dobil že več odlikovanj. Tomek je izboren plavač, kar je v usodnem trenutku bilo za cesarjevo rešitev gotovo velike važnosti. Tudi Tomek je rojen na Dunaju; njegovi starši pa so doma iz Češkega.

Odlikovanje rešiteljev.

Cesar se je takoj izkazal hvaležnega svojim rešiteljem ter jim je podelil razna odlikovanja. Parmski princ Feliks je dobil zlato hrabrostno kolajno; vojaški zaslužni križec III. razreda z vojnim okrasom je dobil nadporočnik Friese-Barta; pohvalno priznanje je dobil že tretji ritmojster Gruber pl. See-lingheim; isto odlikovanje v drugič stotnik Werkmann in prvokraj baron Rudolf pl. Slatin-paša. Zlate hrabrostno kolajno so dobili: telesni lovec Jožef Reisenbichler, gardni stražmojster Friderik Tomek, narednika Karel Blakovič in Ignacij Jirouš, četovodja-titularni narednik Alojzij Pokorny, četovodja H. Šuman in srebrno hrabrostno kolajno desetnik Jože Kraft. — Odlikovanci so se zbrali dne 11. novembra v cesarjevem jedilnem vozu dvornega vlaka. V navzočnosti svojega brata nadvojvode Makska in obilega spremstva je cesar, ki je dospel v voz v spremstvu cesarice, izročil odlikovanjem omenjena odlikovanja in se je vsakemu posebej iskreno zahvalil za rešitev. Tudi cesarica se je vsakemu posebej zahvalila in stisnila roko. Rešitelja Reisenbichler in Tomek sta dobila od cesarice še posebno čarilo.

Iz milijonov in milijonov sre se dviguje te dni zahvalna molitev proti nebu, da je Bog našemu cesarju v največji sili poslal rešilno pomoč. Življenje našega cesarja je v sedanjih trenutkih, v času velikih vojnih in političnih dogodkov posebno dragoceno. Mujskega udarca bi naša domovina, sploh ne mogla

živeti, kakor če bi bil naš ljubljani vladar utopil. Kdo vzklikal poveljnik vodi sedaj cesar Karel naša zmogovite armade v deželo zemljelačnega Laha, od našega vladarja trdno špamo, da nam bo skoro priboril telizateljmi mir, od njega pa upajo posebne tlačeni narodi v Avstriji in na Ogrskem, da jim bo odaril narodno svobodo in samostojnost. Mi Slovenci se bomo te dni zedili v vroči žalovalni molitvi do Vsemogočnega, da nam je ohranil ljubljene cesarja Karla!

Bog okraši, Bog obvari nam cesarja, Avstrijo!

Slovenski poslanci proti vinskemu davku.

Dne 6. novembra je bila deputacija poslancev iz vseh vinogradnih pokrajin sprejeta od ministrskega predsednika, poljedelskega in finančnega ministra v avdienci zaradi nameravane novega obdanka vina in sadjaveca.

Razpravo je uvedel nižjeavstrijski poslanec in deželni odbornik Mayer. Kratko za njim sta govorila zastopnika slovenskih vinogradnikov Roškar in dr. Jankovič. Oba sta zavzela odločno odklonilno stališče napram neznošnemu davku.

Poslanec Roškar je povdarjal, da je ta zakonika predloga nesprejemljiva že iz razlogov, nastalih posled vojne, ker so ne le gospodarji, ampak tudi viničarji v veliki večini v vojski ter je obdelovanje že vsled tega zelo oteženo in da pri teh razmerah ne pričakuje, da bi žene z otroci zamogle se zana-prej opravljati razen drugih tudi vinogradna dela. Vsled rekvizicije živine tudi vedno bolj primanjkuje potrebnega gnojila. Letošnja izborna vinska letina je le izjemna, kateri ne bodo lahko kmalu sledile enake. Tudi sedanje visoke cene za vino bodo kmalu po končani vojski, kadar se zopet pomnoži izdelovanje piva, zopet padle na nižino prejšnjih časov. Kako se naj potem plača vinski davek in sicer 52 v od litra, od sadjaveca 8 v in to tudi od pijače za domače potrebe? Navzočemu sekijskemu načelniku Joasu je govornik rekel v obraz: „Ko bi Vi kot sestavitelj te davčne predloge le nekoliko poznali današnje razmere na deželi, položaj vinogradnikov, stroške pridelovanja in druge razmere, bi pač te predloge nikdar ne bili sestavili samo na račun pridelovalcev, še manj pa bi v zbornici predložili predlog v tej obliki. Opozarjal je na razne šikanne od strani finančnih organov, katere bi bile neznošne, in bi v mnogih slučajih dovedle do ostrih kazni naših vinogradnikov, tudi brez vsake lastne krivde. Mnogo lažje bi bilo prenašati povišani zemljiški davek, kateri pa je itak že z do 100 odstotnimi vojnimi dokladi povišan. Finančne postavke se ne sklepajo samo za eno leto, ampak za več let. Kaj se pa naj zgodi takrat, kadar bo morda cena za vino in sadje enako visoka kakor naloženi davek? Ali se morda naj takrat pusti ves pridelek kar v naravi poginiti? Torej, ako že mora priti vinski davek, ne sme nikdar biti pridelovalni, ampak zavživalni davek na podlagi stopnjevalnih vinskih cen po razliki pridelka, da ne bo tisti, ki pije priprosto izabe-

le, ravno tako visoke obdanka, kakor pivec najbolj šega pokrčana.

Dr. Jankovič se je še posebej zavzemal tudi za to, da se množina vina in sadjaveca, ki se porabi za doma in za delavce, ne sme nikdar obdati — ker pri današnjem in tudi bodočem številu delavstva pač nikdo naj ne misli, da je mogoče, viničarje in dninarje zadovoljiti in odpraviti samo le z vodo ali pikolitom. Poslanec je izjavil, da je predloženi zakon o obdanku vina po izjavah vseh govornikov enostavno nesprejemljiv, ker bi mu sledil prej ali slej popolni propad vinogradništva.

Tudi dr. Pogačnik kot zastopnik Kranjske se je gorko zavzemal za vinogradništvo, odklanjal z vso vmo vinski davek ter izrazil željo, naj vlada ne uniči kulture, katere še vzdržuje največ nekdanje poezije med ljudstvom in je takorekoč zraščena z njim.

Oglasil se je končno še poljedelski minister grof Sylva-Tarouca, kateri je odobral naša izvajanja in se jim doslovno pridružil. Rekel je, da je tudi on vinogradnik in da je vinogradna kultura ena najtežavnejših in da so bili tudi njegovi vinogradniki obrati vseh zadnjih 50 let pasivni, to je, da niso prinesli nobenega dobička.

Ob koncu se je poslanec Roškar v imenu vinogradnikov zahvalil za odločno stališče poljedelskega ministra ter ga prosil tudi nadaljne zaščite vinogradnikov.

V vinarskem odseku državnega zbora se posl. Roškar, dr. Jankovič in Brenčič dne 6. novembra, zavzeli glede državnega vinskega davka popolnoma odklonilno stališče.

Poslanec Roškar je odločno povdarjal, da vinogradniki v težavnih razmerah, v katerih živijo, ne morejo plačati produkcijskega davka v znesku 32 v od litra. Pri tem pa bi se bili neprestano izpostavljeni šikanam finančnih organov in nevarnosti raznih kamil. Če pa vlada že hoče upeljati davek na vino in sadje, naj ga plačujejo v znižanem znesku konzumenti, ne pa pridelovalci. Vino in sadje, ki se potrebuje za domačo rabo vinogradnikov in sadjarjev, se naj ne obdači. Če se upelje ta davek, bo uprava stala zopet ogromne svote in bo požrla večino davka, vinogradništvo pa bi bilo uničeno ali vsaj hudo oškodovano.

Poslanec Brenčič se je pridružil izvajanjem poslanca Roškara in je označil vladno predlogo o vinskem davku kot veliko neumnost. Ostro je zavračal izvajanja sekijskega načelnika Joasa iz finančnega ministrstva, ki je želel, da se vinski davek upelje na vsak način. Poslanec se izreka proti vsakemu vinskemu davku ter omenja razmere ubogih vinogradnikov v Halozah, v Slovenskih gorah in v ormoškem okraju, kjer so vinogradniki večinoma le majhni posestniki, kateri se preživljajo samo le iz majhnih goric. Če se upelje ta visoki davek, bi bili posestniki malih vinogradov prisiljeni pustiti svoja posestva in si iskati kruha drugod. Opozarja na nizke vinske cene prejšnjih let (12—24 v liter). Če utegnejo cene zopet pasti, kako pa bodo ubogi vinogradniki plačevali davek? Opustili bodo raje vinograde in država bo imela še večjo škodo. Viničarji in drugi delavci

tudi ne bodo zadovoljni, če se jim bo dajala sama pikola. Poslanec opozarja tudi na nevarnost, ki priti avstrijskim vinogradnikom od strani italijanskega vina, ki bi se utegnili po vojski za mnoge nižje cene uvažati v naše kraje.

Dr. Jankovič zavrača sekijskega načelnika in povdarja, da je vinski davek kot produkcijski davek nesprejemljiv. Mali vinogradniki, ki se do sedaj niti brezobrestnih posojil radi slabih letin niso mogli vrniti, bi bili najhujše udarjeni. Novih vinogradov pa bi potem sploh nihče ne maral več delati. Vinski davek bi uničil produkcijo vina v naših krajih in bi ugonobil tudi eksistenco mnogo ljudi.

Mnako stališče so zavzemali glede vinskega davka tudi drugi poslanci iz vinogradnih krajev. Vladni zastopniki pa so trdovratno vstrajali pri vladni predlogi.

Slovenski poslanci bodo v vsakem omiru storili svojo dolžnost, da varujejo koristi naših domovnih vinogradnikov.

Samo 8 kg fižola.

Stajarski deželni gospodarski svet, ki stoji pod vodstvom, oziroma nadzorstvom cesarskega namestnika grofa Claryja, nam poroča, da smejo kmetijski pridelovalci uporabiti od lastnega pridelka za hrano svoje družine in delavcev samo 8 kg skočnice (fižola, leče ali grašice) za osebo.

Za seme se sme glasom te odredbe uporabiti na 1 hektar: pri nizkem fižolu 60 kg (30, 190 kg), pri fižolu za droge 40 kg (60, 30 kg), pri bobu 200 kg (220, 240 kg), pri grašici 120 kg (160, 200 kg) in pri leči 100 kg (120, 140). Prva številka pomeni merilo za seme v dobri, prva v oklepu v srednji, druga v oklepu v slabi legi.

Take določajo gospodje uradniki kmetijsko pridelovalcu njegov vsakdanji živež in seme. Pri določevanju množine fižola za živež se bili gotovo sami izraziti protivniki kmetijskega stanja zraven, sajti drugače si ne moremo razlagati, kako bi se moglo doletiti za osebo na leto samo 8 kg fižola za hrano. S te množino fižola kmetijski šlovec nikakor ne more shajati na leto.

Kdo bo še opravljal težka kmetijska dela, če bo smel na dan zavžiti samo nekaj zrne fižola? Na 1 kg gre 1600 do 2400 fižolovskih zrn. To bi bilo, če se računa po 3 kg na leto, skupno samo 16.000 fižolovih zrn (če vzamemo povprečno 2000 zrne na kilogram) na eno osebo. To število se razdeli na 365 delov, če se računa, da bi se fižol zavžival vsak dan enkrat. Tako izračunamo, da bi prišlo na osebo na dan celih 50—60 fižolovih zrn ali pa 2 šeki in 18% grama fižola.

Gospod grof Clary, tu se zopet vidi, kako dobro srce imajo uradniki, ki so določevali o tej Salomonski odredbi, do kmetijskega ljudstva.

Vsekako je tudi množina, določena za seme — premajhna. Če bo smel kmet vsaditi na 1 hektarju samo 60 kg fižola, bo letina drugo leto še mnogo slabša, kot letos. Na 1 hektar (1% orala) zemlje se mora računati, če se vsadi fižol med koruze, najmanj 150 kg semenskega fižola, t. j. 3 meseke. Z

LISTEK.

Vojni spomini.

[Januš Dolac.]

(Dalje.)

Odslej se nas kozaki niso več lotili pri Bežavi; pač pa nas je začela v živo česati ruska artilerija, ki je bila predrznejša, ker naše tokraj reke sploh ni bilo. Pomagala nam je z nekaj havbicami, ki so pucale preko Dnestra, pa še to po največ v naše lastne hrbte. Sovražna pehota nas tudi ni napadala, menda iz strahu ne, da se jim ne izjavljal val kot bratom kozakom.

Proti večeru je že tičal vsak naš vojak do vrata zakopan in zari v zemljo. Iz naših src se je poslovil obup in nam je podala roko samozavest: ker nas niso danes, nas ne bodo tudi jutri!

V mraku smo začeli zbirati po travi mrliča in jih nositi do vaškega pokopališča. Leži ta mirodvor bolj kraj vasi, ga diči lična kapelica in je skrbno obzidan krog in krog. V to zemljo miru so zasadili pionirji lopate in kopali skoro celo noč. Za častnike so naberačili po hišah deske za krste; moštvo so pa zavili v šotorovo platno (Zeltblatt) in jih polagali k skupnemu počitku v skupni grob.

Ob svitu zore smo se poslovili od padlih tovarišev, jih zaupali materi zemlji, za katere posest so se borili do smrti. Pionirji so jim napravili lepe grobove s križi, z napisi in vencii. Nikdo ne zna tako prikupljivo milo okrasiti in priprosto lepo okinčati groba kot tovariš padlemu tovarišu. Saj pa tudi niso pohlepili nikjer v toliki časti in v spoštovanju, kakor na Bežavi polju. Vsa vojak potegne kapo ob vojaškem grobu in povesi sočutno glavo v zavesti: „Kam se jaz tebi, jutri drugi morda meni! Večkrat se mi je zdela prilika, opazovati mlajše vojake, ki so prihajali prvič iz domovine na bojišče. Kako so začudeno gledali te nepregledne obširne galitske ravni,

posejane z nagrobnimi križi. Kako so prebirali ti fantje napise na lesenih spomenikih, snemali kape, in so se jim spuščale iz mladeniško neskaljenih oči solza za solzo na grobišča padlih tovarišev, ki so morali tudi še v cvetoči mladosti v ledeno zimo — v smrt. . . . Vojaška grobišča vsebujejo, govorniki šepetajoče nekaj pretresljivega, ganljivega, solze izjemajočega onemu, ki jih obišče z res bratsko sočutnim srcem. Še stoletja bodo pridigovali ti molčeči grobovi človeštvu o zmagi svetovne vojne, ki se je nasičeval skozi leta samo z mladimi in moško krepkimi žrtvami.

Odslej nismo napadali pri Bežavi ne mi in ne Rusi. Samo naša artilerija se je še preselila k nam, da je obstreljevala sovražne postojanke. Preko Dnestra so začeli graditi pionirji most za prevoz živih in municije.

Pri tem delu je bil zaposlen tudi Franci z našimi pionirji. Ker so se pretvarjali boji v vsakdanje in brezpomembne praske, sem obiskoval tovariša domala vsak dan ob vodi, da sva se vozarila v pontonu po Dnestru in ubijala na ta način predolge poletne dneve.

Domislil si je prijatelj, da bi ne bilo prenapeno, če bi malo poskusila, če morda hrani ta globoko, široko se valeči Dnestr kaj rib. Naši pionirji so vozarili že več nego leto dni s seboj cele zaboje ekrasita, določenega za razstrelbo mostov. Vendar se nam ni ponudila nikoli pri polku prilika, da bi bili sploh kaj pognali po nepotrebnem s pomočjo ekrasita v zrak. Teh odrašenja čakajočih ekrasitnih zabojev sva se lotila, jih povezala po več kilogramov težke skupaj, jih spojila s po vodo gorečim prižigalnim motvozom in hajdi na lov ter smrt ribam.

V mirnih časih bi menda vsakega zemljana obesili, če bi puhnil po ribah z morilnim ekrasitom. Pa od naju ni bil nobeden prenežni ljubitelj nemih stvari: sva pač cenila prostore človeškega želodeca višje nego ribje življenje. Streljanje z ekrasitom je presneto nevarno podjetje; šlovec mora skrbno paziti, da se ne dvigne sam kar brez peruti proti nebesom. Mi dva kot izkušena vojska sva se šurvala

zračnih poletov, se peljala v najbolj globoke tolmune Dnestra in pognala v vodo prvič kar 3 kg te morilno nevarne tvarine.

Pa prateku nekaj sekund se je ekrasit vnel na dnu vode. Počilo in bruhalo je, da so se potresli visoki bregovi; debel vodni curek je pognal kakih 15 metrov na visoko v zrak. Prepričana sva bila, da nama privabi silna eksplozija kar na ohte rib na površje. Salament! Še mrtve žabje krače ni bilo na vrh, kaj še le ribe!

Ponovila sva strel še na drugem, tretjem in četrtem mestu, a nikjer nisva ubila niti najmanjšega ribjega repa. Zaklinjala sva že oba ta grešni Dnestr, ki pogoltava vse sam, ribe pa ne hrani prav nobene.

Imela sva še samo pol kg ekrasita pri rokah. Poznal ga je Franci prav na plitvino, nekoliko pod novo zgradbo mosta. Komaj se je pomirilo nekoliko vsled eksplozije razburkano valovje, se je že pokazalo na površju vse belo rib: manjših, večjih in tudi zelo velikih.

Gledalcev tega učinka je bilo na obeh bregovih Dnestra vse polno. Ko so zapazili obilni ribji plen, je vrelo med burnim krikom vse v pontone — vsak je hotel nekaj vjeti za pod lačni zob. Drugi so zopet vpili iz polnega grla z bregov, hoteč opozoriti lovce na največje komade. Takega hrupa, tekanja, pririvanja in krika nisem čul z lépa v najhujšem bojnem metežu ne, kakor ravno pri tej priliki. Z enim samim strelom sva ubila 80 kg rib raznih vrst in velikosti.

Ponavljala sva odslej ta ribji lov vsak dan v zabavo in korist. Na mesta pa in v okolici, kjer je posmodil ekrasit enkrat ribe, se ni prikazala cela tedna še žaba ne. Streljala sva vsikdar na drugem mestu ter premnogokrat brez najmanjšega uspeha. To enostavno ribarenje se mi je tako priljubilo, da sem pihal jezo iz dna duše, ko smo morali po preteku enega tedna zapustiti Bežavo in s tremi bataljoni odriniti neznanu kuta v Bukovino na pomoč našim četam.

(Dalje prihodnjik.)